

Position paper Social Enterprise NL over het OECD rapport “Boosting social entrepreneurship and social enterprise development in the Netherlands”

Op 29 januari 2019 publiceerde de OECD het rapport *Boosting social entrepreneurship and social enterprise development in the Netherlands*. In dit rapport wordt het Nederlandse ecosysteem voor sociale ondernemingen en sociaal ondernemerschap geanalyseerd en geeft de OECD aanbevelingen aan de overheid om dit ecosysteem te versterken.

In dit *position paper* deelt Social Enterprise NL haar visie op de analyse en aanbevelingen van de OECD.

Algemene reactie: en nu aan de slag!

Social Enterprise NL staat achter het rapport van de OECD. Wij zijn van mening dat de OECD een gedegen analyse van ons ecosysteem heeft gemaakt en zinvolle aanbevelingen doet. Onze belangrijkste boodschap aan het kabinet is dan ook: ga aan de slag met de aanbevelingen van de OECD.

Het OECD rapport komt vier jaar na het SER advies over sociale ondernemingen en vijf jaar na het visiedocument van Social Enterprise NL “[Iedereen Winst. Samen met de overheid naar een bloeiende social enterprise sector](#)”. De Rijksoverheid heeft tot dusver geen overkoepelende visie en/of actieagenda over sociaal ondernemerschap kunnen ontwikkelen. Dat is een gemiste kans.

Wij hopen en verwachten dat de Rijksoverheid nu met een heldere actieagenda komt aan de hand van de aanbevelingen van de OECD en eerdere rapporten.

Reactie per hoofdaanbeveling

Het OECD rapport bestaat uit zeven delen met in totaal 21 aanbevelingen. Wij behandelen de zeven hoofdaanbevelingen.

- ***Clarifying the conceptual framework***

De OECD constateert dat er nog veel onduidelijkheid bestaat rondom de begrippen sociale onderneming, sociaal ondernemerschap en sociale innovatie en dat dit tot verwarring leidt die de ontwikkeling van het ecosysteem hindert. De OECD adviseert de overheid meer duidelijkheid te creëren.

Social Enterprise NL staat achter deze aanbeveling, het is een voorwaarde voor effectief beleid. De afgelopen jaren is er meer duidelijkheid in het veld ontstaan, de overheid moet dan ook aansluiten bij ontwikkelingen in het veld en niet zelf de discussie opnieuw starten. Zie ook ons [position paper](#) opgesteld voor de Rondetafel Sociale Ondernemingen in de Tweede Kamer op 25 april 2018.

- ***Providing formal recognition to social enterprises***

De OECD adviseert een officiële en *principle based* definitie van de sociale onderneming te hanteren en een wettelijk register in te stellen waar sociale ondernemingen - die aan deze

definitie voldoen - zich kunnen registreren.

Social Enterprise NL pleit er al lang voor om uniform begrip te creëren over wat een sociale onderneming is en wat de buitenwereld hiervan mag verwachten. Daarom hebben wij het initiatief genomen tot de Code Sociale Ondernemingen waarvoor een aparte Stichting is opgericht. Sociale ondernemingen die deelnemen aan de Code staan in het register (lees meer over [de Code](#)). De Code is *bottom up* ontstaan en voldoet aan de behoefte aan meer duidelijkheid rondom het begrip sociale onderneming. Wij adviseren de overheid om de Code actief te ondersteunen.

Op langere termijn streven wij naar een juridische vorm in het Burgerlijk Wetboek, de BVM waarvoor [een Initiatiefnota](#) is ingediend. Deze geeft ondernemers en stakeholders veel meer zekerheid dan een register, vanzelfsprekend hopen wij op actieve steun vanuit lokale overheden en het kabinet.

- ***Promoting social impact measurement and reporting.***

De OECD constateert dat impact meten via een *stakeholder approach* verder geprofessionaliseerd moet worden.

Social Enterprise NL deelt de mening van de OECD dat impact meten en managen een belangrijk onderdeel van sociaal ondernemen is en verder ontwikkeld moet worden, met name gericht op de praktische beschikbaarheid voor ondernemers en hun stakeholders waaronder gemeenten. Het is dan ook goed dat de overheid in 2017 opdracht heeft gegeven tot de ontwikkeling van het [Impactpad](#). Maar dit is een eerste stap, het Impactpad moet op allerlei manieren worden uitgebreid en verdiept. De Rijksoverheid kan middelen beschikbaar stellen voor de doorontwikkeling van het Impactpad en vouchers voor kleine sociale ondernemingen voor wie een impactmeting niet haalbaar is.

- ***Developing social entrepreneurial capacity and skills***

De OECD constateert dat er veel *capacity building* programma's voor sociaal ondernemers zijn en dat het hoger onderwijs steeds meer programma's over sociaal ondernemerschap aanbiedt, maar dat het basis- en middelbaar onderwijs achterblijft.

Social Enterprise NL ziet het als een positieve ontwikkeling dat er de laatste jaren in het hoger onderwijs meerdere programma's over sociaal ondernemen zijn gestart. Deze programma's beantwoorden de behoeften van studenten. Een volgende stap is het instellen van specifieke minors en masters. De Rijksoverheid kan dit versnellen, bijvoorbeeld door kennisdeling te stimuleren. De aanbeveling om sociaal ondernemen een plek te geven in het basis- en middelbaar onderwijs ondersteunen wij van harte.

- ***Improving access to markets for social entrepreneurship development***

De OECD constateert dat er nog veel nodig is om de toegang tot met name publieke markten te verbeteren en stelt onder andere een *Right to Innovate* voor.

Het vergroten van de toegang tot markten is een belangrijk instrument om de impact van sociale ondernemingen te vergroten. Met name gemeenten realiseren zich dit, maar dit resulteert nog in weinig daadwerkelijk inkoop. Ook het Rijksprogramma Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) blijft te veel bij goede intenties. De overheid moet daarom maatschappelijke waarde centraal stellen in het inkoopbeleid, meer gebruik maken van de mogelijkheden van Artikel 2.82 uit de Aanbestedingswet en waar mogelijk aansluiten bij het *Buy Social* programma van Social Enterprise NL en de Social Impact Factory.

- ***Improving access to finance for social entrepreneurship development***

De OECD concludeert dat het *impact investing* landschap in Nederland goed is ontwikkeld, maar dat aandacht nodig is voor bepaalde typen ondernemingen die nog buiten de boot vallen, zoals community enterprises.

Social Enterprise NL deelt de analyse van de OECD dat het financieringslandschap goed is ontwikkeld, maar de overheid heeft wel degelijk een rol. De overheid kan beter onderzoeken waarom bestaande innovatie- en financieringsinstrumenten (zoals SEED Capital en WBSO) sociale ondernemingen te weinig bereiken en welke rol InvestNL kan spelen. Net als de OECD zien wij resultaatfinanciering als een interessante ontwikkeling die de Rijksoverheid moet volgen en waar mogelijk moet stimuleren.

- ***Ensuring sustainable institutional support for social entrepreneurship and social innovation***

DE OECD constateert dat het Nederlandse ecosysteem bloeit, maar dat er weinig coördinatie is, zeker als het gaat om overheidsactiviteiten en adviseert een overkoepelend orgaan in te stellen dat de ontwikkeling van de langetermijnvisie bewaakt.

Social Enterprise NL ondersteunt deze aanbeveling, maar er moet worden voorkomen dat er teveel tijd en energie gaat zitten in het oprichten van een nieuwe agentschap. Creëer een lichte werkgroep die beleid overstijgend werkt en nauw contact houdt met organisaties in het veld, waaronder Social Enterprise NL.